

**Lilla Walas, Wiesław Fidecki,
Mariusz Wysokiński, Agnieszka
Sadurska, Iwona
Adamska-Kuźmicka, Marta
Czekirda**

**Czynniki wpływające na zadowolenie
z pracy pielęgniarek w opinii
studentów pielęgniarstwa**

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 31, 57-61

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Lilla Walas¹, Wiesław Fidecki¹ Mariusz Wysokiński², Agnieszka Sadurska¹, Iwona Adamska-Kuźmicka¹, Marta Czekirda¹

CZYNNIKI WPLYWAJĄCE NA ZADOWOLENIE Z PRACY PIELEŃNIAREK W OPINII STUDENTÓW PIELEŃNIARSTWA

Wstęp

Każdy człowiek pragnie wykonywać pracę, która daje mu zadowolenie i możliwość realizacji potrzeb podstawowych takich jak: zapewnienie godnego bytu i poczucia bezpieczeństwa oraz potrzeb wyższego rzędu, np.: udział w szeroko pojętej kulturze.

Wg Multimedialnego Słownika Języka Polskiego PWN „zadowolenie” to [...] uczucie przyjemności doznawane z powodu tego, że się spełniły jakieś pragnienia, że się coś powiodło; satysfakcja [...] [1]. Wynika z tego, że zadowolenie, satysfakcja z czegoś zależy od spełnienia naszych pragnień, zaspokojenia potrzeb.

Zadowolenie z pracy jest... uczuciową reakcją przyjemności lub przykrości doznawaną w związku z wykonywaniem określonych zadań, funkcji oraz ról [2].

Na odczuwanie zadowolenia z pracy mają wpływ takie czynniki jak: rodzaj pracy, jej organizacja, dobra atmosfera, właściwy styl pracy kierowniczej, koleżeńskie stosunki, dobre warunki pracy, możliwość zaspokojenia potrzeb materialnych i moralnych [3].

Wg Szewczuka zadowolenie z pracy jest często uwarunkowane pozytywną lub negatywną postawą pracownika wobec pracy i jest wypadkową już spełnionych lub niespełnionych oczekiwań oraz przyszłych aspiracji [4].

Wybierając kierunek kształcenia ludzie często kierują się fragmentaryczną wiedzą na temat przyszłego zawodu lub też opinią społeczną, prestiżem, jakim cieszy się zawód w społeczeństwie. Wyobrażenia młodych ludzi o przyszłej pracy nie zawsze są zgodne z tym, co przynosi rzeczywistość [5].

Zawód pielęgniarki cieszy się dość wysokim prestiżem społecznym, o czym świadczą badania opinii społecznej [6].

¹Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

² Wydział Pedagogiki i Nauk o Zdrowiu Katedra Pielęgniarstwa i Zdrowia Publicznego, Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Św.

Mimo niskich nakładów na ochronę zdrowia w Polsce oraz niezadowolenia środowiska medycznego ze sfery wynagrodzeń, jest znaczna grupa młodzieży, która garnie się do zawodu pielęgniarstwa. Można by przypuszczać, że jednym z głównych motywów wyboru tego zawodu jest kusząca perspektywa zatrudnienia w bardzo dobrych warunkach pracy i płacy, ale za granicą.

Według uzyskanych danych z Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych obserwuje się niepokojące zjawisko odchodzenia od wykonywania zawodu oraz wczesne odchodzenie na emeryturę wśród pielęgniarek i położnych. Wśród pielęgniarek aktywnych zawodowo ponad 60% to osoby w wieku powyżej 40 lat. W grupie wieku 25-29 lat pracujące pielęgniarki stanowią tylko 4,48%. Według opinii Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych zmniejsza się zainteresowanie młodzieży kształceniem w tym zawodzie a jednocześnie bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu część absolwentów poszukuje pracy poza zakładami opieki zdrowotnej [7].

Cel pracy

Celem badań było zebranie opinii studentów studiów pierwszego stopnia, kierunku pielęgniarstwo, na temat czynników mających, według nich, wpływ na satysfakcję z wykonywania zawodu pielęgniarstwa.

Material i metoda

Grupę badawczą stanowiło 242 studentów II roku studiów I stopnia kierunku Pielęgniarstwo Akademii Medycznej w Lublinie. Badania przeprowadzono w 2006 i 2007r bezpośrednio po zakończeniu realizacji zajęć praktycznych w ramach przedmiotu Podstawy pielęgniarstwa.

W grupie badawczej było 229 (94,6%) kobiet i 13 (5,4%) mężczyzn. Najwięcej badanych studentów było w wieku 19-22 lata – 229 osób (94,6%), w wieku 23-24 lata było dziewięć osób (3,8%), natomiast czworo studentów legitymowało się wiekiem 27-29 lat (1,6%). Badania przeprowadzono przy użyciu ankiety własnego autorstwa, składającej się z metryczki i 8 pytań zamkniętych. Studenci wyrazili pisemną zgodę na dobrowolne i anonimowe wypełnienie ankiety. W statystycznym opracowaniu danych wykorzystano test chi kwadrat.

Wyniki i omówienie

Zapytano studentów, czy wybór kierunku kształcenia był w ich przypadku decyzją przypadkową czy świadomie przemyślaną oraz w jaki sposób po pierwszym kontakcie z zawodem pielęgniarstwa zweryfikowali swoją decyzję.

Aż 175 osób (72,3%) stwierdziło, iż świadomie podjęli decyzję o wyborze zawodu pielęgniarki. Spośród wszystkich badanych, 184 (76,0%) osoby pozytywnie zweryfikowały swą decyzję po zajęciach praktycznych.

W badaniach stwierdzono występowanie wysoce istotnej statystycznie zależności pomiędzy wyborem zawodu, a potwierdzeniem słuszności wyboru, która wynosiła: $p=0,00015$.

Oznacza to, że osoby, które świadomie wybrały kierunek kształcenia, po pierwszym roku kształcenia nadal oceniły swą decyzję jako słuszną.

Następnie zapytano studentów, co według nich jest ważne dla czerpania satysfakcji z pracy w zawodzie pielęgniarki. Poproszono studentów o określenie, w skali od 0 do 5, wagi niektórych czynników wpływających na odczuwanie zadowolenia z pracy.

Czynnikami, które powinny być istotne w wykonywaniu zawodów takich jak pielęgniarka, lekarz, są pewne predyspozycje osobowościowe, tzw: powołanie oraz właściwa postawa etyczno-moralna. Według studentów pielęgniarstwa „powołanie” jest to bardzo istotny czynnik, bo aż 214 osób (88,4%) oceniło jego wagę na 4 i 5 (137 osób oceniło ten czynnik na 5).

Analizując opinie na temat warunków i atmosfery pracy należy stwierdzić, iż ponad połowa badanych określiła ważność tych czynników na 5 (analogicznie: warunki pracy 132 – 54,5%, atmosfera w pracy 138 osób – 57,0%). Jednak ok. 10% badanych wartość tych czynników dla satysfakcji z pracy oceniło dość nisko (od 0 do 3).

Jednym z istotnych aspektów pracy dla człowieka jest możliwość samorealizacji, rozwoju zawodowego. Dla 118 studentów (48,8%) jest to bardzo ważny czynnik dający zadowolenie z pracy, ale 41 osób (16,9%) oceniło ten aspekt dość nisko (na 3 i niżej).

Zadano również adeptom zawodu pielęgniarstwa pytanie o to, jak ważny jest aspekt finansowy w sferze satysfakcji zawodowej. Studenci, w większości, wysoko ocenili ten czynnik. Na 4 i 5 wartość tego czynnika oceniło 160 osób (66,10%). Co ciekawe, jedna trzecia badanych nie przywiązuje dużej wagi do czynnika finansowego; aż 20 osób (8,3%) oceniło ten czynnik na 0 i 1, czyli mało istotny.

W związku z liczną emigracją zarobkową, która dotyczy również środowiska pielęgniarek, zapytano studentów o ich plany dotyczące miejsca przyszłej pracy.

Ponad połowa badanych (164 osoby - 52,1%) zadeklarowała, chęć pracy w Polsce. Do podjęcia pracy za granicą zdecydowanych jest na pewno 15 osób (6,2%), natomiast 37 badanych (15,3%) jeszcze się waha, co do wyjazdu z kraju. Żadnych planów odnośnie przyszłego miejsca pracy nie ma 26 studentów (10,7%).

Nie stwierdzono występowania istotnej statystycznie zależności pomiędzy wyborem zawodu (świadomym lub przypadkowym), a chęcią pracy za granicą ($p=0,454$). Nie potwierdzono tezy, że studenci świadomie wybierają zawód pielęgniarstwa w celu poszukiwania pracy poza Polską.

Dyskusja

Na podstawie wyników badań można wysnuć pozytywne wnioski dotyczące np.: świadomych wyborów zawodu pielęgniarstwa przez młodzież oraz doceniania takich wartości w pracy jak: właściwa postawa etyczno-moralna, powołanie. Optymizmem napawa również fakt, że młodzież chciałaby podejmować pracę w Polsce i nie poszukiwać lepszych warunków życia za granicą.

Mimo to jednak można przypuszczać, że dorosłe życie zweryfikuje wiele z tych wyborów i znaczna część osób jeszcze niezdecydowanych na tym etapie kształcenia, po ukończeniu studiów zdecyduje się na wyjazd z Polski [8]. Aspekt finansowy oraz dobre warunki pracy są w opinii studentów również bardzo ważne. Podobne wnioski uzyskano w badaniach prowadzonych wśród studentów w Gdańsku [9,10]. Jeśli sytuacja pielęgniarstwa w Polsce nie zmieni się, zwłaszcza dla ludzi młodych, zawsze będą bardziej atrakcyjne propozycje pracy za granicą.

Ministerstwo Zdrowia ma tego świadomość od dawna, o czym świadczą dane zawarte w raporcie z 2006r: „Migracja pielęgniarstwa i położnych dotyczy wykwalifikowanych kadr w grupie osób najmłodszych wiekiem wśród uprawnionych do wykonywania zawodu. W najbliższych latach może nastąpić wzrost liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy za granicą wynikający ze zwiększającej się liczby personelu ze znajomością języka angielskiego” [7]. Należałoby jednak zintensyfikować wysiłki w celu zatrzymania pielęgniarstwa w Polsce, gdyż prognozy dotyczące niedoborów kadry pielęgniarskiej w niedalekiej przyszłości, w naszym kraju są bardzo niepokojące.

Wnioski

1. Studenci pielęgniarstwa pozytywnie oceniają znaczenie takich wartości dających satysfakcję z pracy, jak: powołanie, właściwa postawa etyczna.
2. Większość adeptów zawodu pielęgniarstwa wyraża chęć pracy we własnym kraju, ale pod pewnymi warunkami.
3. Aspekt finansowy i warunki pracy studenci oceniają, w znacznej większości, dość wysoko, co może powodować dążenia do emigracji zarobkowej.

Piśmiennictwo:

1. Multimedialny *Słownik języka polskiego*. T. III. Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Strelau J. (red.); *Psychologia*. Podręcznik akademicki. T.3. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2000.
3. Kieżun W.: *Sprawne zarządzanie organizacją*. Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 1997.
4. Szewczuk W.: *Słownik psychologiczny*. WP, Warszawa 1979.
5. Knap M., Maciąg D. Zboina B. *Procedury medyczne jako jeden z elementów finansowania usług medycznych w zamkniętych zakładach opieki zdrowotnej*. „Zdrowie Publiczne”, nr 1-2, s. 90.
6. Sadurska A, Ślusarska B., Fidecki W., Wronska I.: *Prestiż zawodu pielęgniarki w Polsce*. „Pielęgniarstwo XXI wieku”, nr 4 (17) 2006, s.53-56.
7. „Monitorowanie migracji polskich lekarzy, pielęgniarek i położnych po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej” /Raportzrealizacji programu w 2006r//<http://www.mz.gov.pl/wwwmz/index?mr=&ms=&ml=pl&mi=565&mx=0&ma=7876>
8. Zboina B., Kulik T.B., *Opieka pielęgniarska a jakość życia pacjentów*, „Problemy Pielęgniarstwa”, Warszawa 2002, nr 1, 2, s. 276-285.
9. Leoniuk K., Lemska M., Nowakowska H.: *Wyobrażenia studentów pielęgniarstwa na temat zawodu i pracy w systemie opieki zdrowotnej*. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin-Polonia Vol. LX, Suppl. XVI, 282, Sectio D, 2005, s. 257-259.
10. Grabowska H., Grabowski W., Gaworska-Krzemińska A., Krajewska M., Grzegorzczak M.: *Motywy wyboru zawodu pielęgniarki w opinii studentów I roku studiów stacjonarnych kierunku pielęgniarstwo*. „Problemy Pielęgniarstwa” 1-2, 2006, s 111-113.